



JOHANNES JØRGENSEN SELSKABET

NYHEDSBREV

December 2021

19. årgang

Nr. 4



SAINT SULPICE | PARIS

NYHEDSBREV

Medlemsblad for

Johannes Jørgensen Selskabet

Ansvh. red. Stig Holsting

Johannes Jørgensen Selskabet

er et litterært forum til studium af digterens liv og forfatterskab.

Selskabet arbejder nært sammen med Johannes Jørgensens Hus i Svendborg og andre litterære selskaber.

www.johannesjoergensenselskabet.dk

johs.jorgensenselskabet@gmail.com

Medlemskab koster 175 kr. om året.

Bankkonto nr.: 1551 0010132908

Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, formand

Lykkesholms Allé 9 A,1.tv

1902 Frederiksberg C

Tlf. 21290408

stighholsting@gmail.com

Maria Truelsen, næstformand

Egebakken 45 st.tv. 2830 Virum

Tlf. 24602308

mariatruelsen@mail.tele.dk

Ove Klausen, sekretær

Ottosminde 2, 8960 Randers

Tlf. 86404032

oklausen@fiberflex.dk

Andreas Holsting, kasserer

Ved Klosteret 6, 2100 København Ø.

Tlf. 31219609

andreas.holsting@hotmail.com

johs.jorgensenselskabet@gmail.com

Henning Fink-Jensen, Krogmosevej 28,

2880 Bagsværd. Tlf. 23495938



TÅRNET

Da Johannes Jørgensen i 1893 udgav tidsskriftet *Taarnet*, var navnet nøje valgt. Det er en udbredt og naturlig opfattelse, men ikke desto mindre en misforståelse, at det skulle være det markante tårn på ejendommen Kastanievej 15 på hjørnet af H. C. Ørstedesvej, hvor han boede på det tidspunkt, der lagde navn til bladet. I virkeligheden havde Jørgensen hentet navnet fra en roman af den franske forfatter J.-K. Huysmans, der i romanen *La-bas* lader sin hovedperson og alter ego, Durtal, sidde i et tårn på kirken Saint Sulpice i Paris (billedet herover) og føre dybsindige samtaler med sine venner.

Kirken Saint Sulpice i Paris var den kirke, Johannes Jørgensen oftest søgte under sine ophold i byen.

Omkring aksen Assisi-Paris

af Stig Holsting

”Kulturen sidder i sproget.” Dette udsagn af en dansk litteraturhistoriker synes evident og meningsfuldt for overhovedet at forstå andre menneskers tanker og handlinger.¹ Det er også nøglen til at forstå vigtige træk i Johannes Jørgensens liv. At han var en betydelig sprogbeğavelse, derom vidner både hans litteratur, hans dagbøger, hans omfattende korrespondance og hans store bogsamling, der er et sandt bibliotek over europæisk klassisk litteratur, det meste på originalsprog. Men det viser også, hvad der lå hans hjerte nærmest. Det vil blive forsøgt belyst i det følgende.

I bogen *Charles de Foucault* (1934) har Johannes Jørgensen sin vane tro under en kapiteltitel sat et kort citat – her under kapitlet ”Paris”, der lyder: ”Duc nos quo tendimus – Før os did, hvorhen vi stræbe.” [Jørgensens oversættelse].² Kapitlet og bogen som helhed handler om den unge franske officer Charles de Foucauld, der endte som en troens martyr i den algeriske ørken, men da der som regel altid er en dobbeltbund i Jørgensens valg af citater, er det ikke urimeligt at antage, at citatet også skjuler en længsel hos forfatteren selv. Netop på dette tidspunkt havde begivenhederne grebet radikalt ind i hans liv.

Johannes Jørgensens litterære emner kan i store træk geografisk opdeles i tre hovedgrupper ud over dansk – tysk, itali-

ensk og fransk. Efter sin konversion til katolicismen i 1896 blev han i stigende grad grebet af litterære strømninger udefra, der førte ham på rejser for at opfylde sine forpligtelser som foredragsholder eller som udsendt korrespondent. Det bragte ham så at sige på kryds og tværs over det europæiske kontinent. Udfaldet af disse rejser og studier kom til at afspejle, hvor hans interesser og hjerte lå. Livet igennem refererer han ofte til de tyske romantikere Heinrich Heine, Brentano og ikke mindst Goethe, som allerede fra hans drengeår hjemme i Svendborg havde grebet ham. Men de tre tyskere var altså romantikere, som i længden ikke appellerede til hans religiøse gemyt. Fransk opfattede han som den litterære dannelses moralske hovedsprog. De store moralister – i ordets egentlige betydning – som La Rochefoucauld og Pascal ”danner Fortsættelsen af en Litteraturgren, som altid har trivedes frodigt i den franske Aandsverden, men som ingensteds, end ikke i England, har Mage til.”³ I bogen om den hellige Frans skriver han: ”Fransk var for ham [Frans] Poesiens Sprog, Religionens Sprog, hans bedste Minders og hans højtideligste Stunders Sprog, det Sprog han talte, naar Hjærtet var for fuldt til at finde Udtryk paa Hverdagens Italiensk.”⁴ Var det i virkeligheden ikke sig selv, Jørgensen skrev om?

Efter sin konversion besluttede han sig til at blive ”katolsk forfatter og apologet”, en beslutning, som imidlertid førte ham

til italiensk mystik med udgivelserne *Romersk Mosaik* (1901), *Romerske Helgenbilleder* (1902), *Pilgrimsbogen* (1903), *Rejsebilleder* (1905), *Den hellige Frans af Assisi* (1907), *I det Høje* (1908) og oversættelsen af *Fioretti* (1902). *Pilgrimsbogen* indleder han med digtet "Laudes Italiae", en parafrase over Frans af Assisis "Solsangen" og en utvetydig kærligheds-erklæring til det Italien, som han første gang havde besøgt i 1894.

Arbejdet med de udpræget italienske emner knyttede ham naturligt også til sproget, dog uden at han i nævneværdig grad endnu havde fået det lært. Han ofrede også som nævnt en stor del af sit forfatterskab til at udbrede viden om og forståelse for nogle af landets store åndelige skikkelser og landets enestående kultur. Det er derfor forståeligt, at han af og til blev opfattet mere som italiener end som dansker, især naturligvis efter 1913, hvor han af personlige grunde bosatte sig først i Siena og senere i Assisi, hvor han fra 1916 boede over en menneskealder. For nemheds skyld – eller vel også ud fra en vis solidaritetsfølelse kaldte han sig blandt italienere ved sit navns italienske navneform Giovanni. Men på trods af disse omstændigheder forblev han så dansk som nogen, talte og skrev det smukkeste dansk og længtes gennem alle årene efter sit fædreland og sammenlignede altid fremmede forhold med hjemlige. Så godt som alle hans bøger udkom først på dansk, før de blev oversat til andre sprog. Det var et helt bevidst ønske fra hans side, idet han ville opfattes som dansk forfatter af sine landsmænd. Den engelske forfatter W. Glyn Jones, som har skrevet flere bøger om Johannes Jørgen-

sen, valgte at give en af dem titlen *Han blev aldrig italiener* for netop at understrege alvoren bag udsagnet.⁵ Og italiener blev han ikke.

I 1910 udkom Jørgensens første "franske" bog *Lourdes*, efter at han året før havde besøgt den berømte pilgrimsby i de franske Pyrenæer. Det var hans første besøg i Frankrig, hvortil han kom direkte fra Italien, og han noterer i dagbogen følgende: "Cypresserne [i Frankrig] er mere grønne, mindre sorte, den samme Forskel som paa Oliven, Vin – og paa *Sproget*." Den lader vi stå alene – det var jo før, han havde lært sig det italienske sprog flydende.

Fra Lourdes fortsatte han til Paris og skriver i sine erindringer om sit polariserede syn på Frankrig: "Paris var for mig væsenlig Atheisme, Libertinage, Moulin Rouge og Chat noir. Jeg havde ikke noget at gøre i Frankrig og følte absolut ingen Trang til at komme derhen."⁶ Men dette første besøg medførte alligevel en kursændring i hans forhold til landet og dets kultur, som allerede fra hans ungdom var blevet vakt ved fordybelsen i fransk symbolisme. De tre dage, han kom til at opholde sig i Paris, var et sandt vendepunkt for ham. Han erkendte nu, at han måtte benytte en anden målestok i sammenligningen med Firenze og Rom. Han skriver videre i sine erindringer: "Jeg følte mig allerede saa hjemme. Jeg var jo ikke kommen til Fremmede, jeg var kommen til et Land, hvis aandelige Bevægelser jeg ivrigt havde fulgt nu i et kvart Aarhundrede. – Jeg følte, at her ved Seinens Bredder var en religiøs, literær og kunstnerisk Kultur, i hvis Skole jeg havde gaet, hvis Elev jeg var, og i hvilken jeg følte mig fri og vel til

Mode." I dagbogen fra disse dage skriver han yderligere: "Man ser uvilkaarligt alt med Zolas eller med Huysmans' Øjne."⁷ Zola og Huysmans! – repræsentanter for to diametrale radikale poler i fransk åndsliv, det sekulære og antiklerikale og det katolske. De var næppe tilfældigt valgt. Han er trist ved afrejsen over ikke mere at skulle se tårnene på Saint Sulpice. Vel ledes han ved snavset, den støjende trafik og de mange lysreklamer, men er som en fisk i vandet ved at kunne bade i al den storslåede kultur og samtalerne med lærde franskmænd. "De første Skilte med 'Verboten'" noterer han lakonisk ved indrejsen i Tyskland og gør så kort status over sine indtryk fra rejsen gennem Frankrig og noterer i dagbogen: "Jeg tror, det er Frankrig (Lourdes og Paris), der har modnet mig." Med andre ord – Paris er gået ham i blodet både religiøst og kulturelt.

Denne erkendelse i sit forhold til Frankrig medførte en deling i hans sind mellem de to latinske landes kultur og sprog. Det franske sprog synes tidligt at have ligget hans hjerte nærmere end italiensk. Hans afgangskarakterer i de tre hovedsprog fra skolen i Svendborg i 1882 viser, at han besad sprognemme, hvor ikke mindst fransk synes at have ligget let for ham. Han talte og skrev således fransk, længe før han lærte sig italiensk, der egentlig først skete under hans ophold i Siena i årene mellem 1913-1915. Allerede i 1891 havde han fra fransk oversat Edmond de Goncourts bog *Paris 1870-71* om Paris under preussernes belejring og Pariserkommunen, samt flere af Pierre Lotis bøger, en imponerende bedrift, der kræver gode sprogkundskaber. Han var



Den unge sienesiske kunstner Anita Renieri, som lærte Johannes Jørgensen italiensk.

25 år på det tidspunkt og havde endnu ikke været i Frankrig.

Lange passager i dagbøgerne er skrevet på fransk, selv midt i en dansk sætning kan han pludselig slå over i fransk. Det blev med andre ord naturligt for ham at tænke på fransk.

Da han i 1911 igen var på rejse i Frankrig og skildrer denne rejse i bogen *Indtryk og Stemninger*, kom han med let forståelige beske udfald mod "Den tredje Republik" og dens kirkefjendske politik og ikke mindst mod korrupte embedsmænds berigelser på salget af kirkens beslaglagte ejendomme. Han havde nu fået en større indsigt i de antikirkelige strømninger, som var blevet indført i landet, og citerer den gamle katolske talemåde om Frankrig

som "Kirkens ældste datter." I kapitlet "Fra Rom til Paris" i bogen *I det yderste Belgien* [skrevet under første verdenskrig] analyserer han den europæiske ånds- og selvforståelse og fremhæver især fransk åndsliv, som det gav sig til kende på trods af det politiske systems antiklerikale politik – "la grande nation" – og skriver: "Af det Lys, som i dette Øjeblik skinner ud i Verdens Ragnarok, er Lyset fra Paris maaske det stærkeste – og hvilket Mørke vilde der ikke blive i Europa, hvis det slukkedes! Selv det Lys, der udgaar fra Rom, og som for mig er selve det Lys, hvori jeg lever – selv det Lys, synes jeg, vilde miste det halve af sin Glans!"⁸ Han ønskede og forstod at grave dybt i "det ukendte Frankrig" for at finde den kristne tradition og ånd. Engang fik han tårer i øjnene ved på torvet i Assisi at høre en stor gruppe franske pigespejdere synge Marseillaisen. Det var ikke Frankrigs politiske system, der vakte disse følelser.

Da Johannes Jørgensen i begyndelsen af 1915, efter at have færdiggjort bogen om den hellige Katerina af Siena, af forskellige grunde måtte forlade hendes by og var tvunget til at finde sig et mere varigt opholdssted, overvejede han alvorligt at slå sig ned i Paris. Året før havde han under et kortere ophold i byen truffet Andrée Carof, og tilskyndet af hende besluttede han sig til i stedet at flytte til Assisi. På sin fødselsdag d. 6. november 1914 skriver han i sin dagbog: "Mit 49de Aar begyndt i Siena i Ensomhed og det ender – hvor?" Ifølge hans dagbøger opstod tanken om Assisi hos ham først i april 1915. Andrée, som snart efter også flyttede til Assisi, havde som han kosmopolitiske tilbøjeligheder og fandt



Johannes Jørgensen i døren ved Jeanne d'Arcs barndomshjem ved byen Domrémy i Lorraine i 1928.

ikke hjemstavnen nødvendigvis som det eneste rigtige. Hun, der havde en meget inderlig religiøs tro, havde klart erkendt, at han nødvendigvis måtte væk fra Siena, der ikke var noget sundt miljø for hans religiøse gemyt. Men venskabet med Andrée gav hans franske tilknytningsforhold og kærlighed til sproget en ekstra dimension, for det var deres fælles sprog. Siden lærte han hende dog så meget dansk, at hun kunne oversætte nogle af hans bøger til fransk. Alligevel stod han som en Herkules på skillevejen, for forholdet til Italien var blevet mere sentimentalt på grund af hans følelser for Anita Renieri

i Siena. Italiensk var "Anitas Sprog", som han flere steder i dagbøgerne udtrykker det – hun havde jo lært ham det.

Hans dagbøger fra disse år giver dog et stærkt indtryk af, hvor meget Paris (Frankrig) trak i ham. Efter en udenlandsrejse henfalder han i betragtninger over de sprog, han har været henvist til at bruge, og hvor f.eks. de tyske "Hvislelyde og Konsonantbundter" er som "snørklet Jærn." Fransk og italiensk går fri af sådanne allegorier.⁹

En af sine mest uforbeholdne kærlighedserklæringer til Frankrig, hvor han fremhæver familiesammenholdet som et specielt særkende, skriver han i bogen *Breve fra Assisi* fra 1924.¹⁰ Netop disse år skulle udgøre en af de mest harmoniske perioder i hans liv, hvor han bl.a. var blevet optaget i Andrées familie i Nantes, et forhold, som holdt også efter hendes pludselige død i 1933. Sammen med hende havde han i 1928 foretaget en valfart til de landskaber, der historisk knytter sig til den franske nationalhelgen Jeanne d'Arc – "fille de France" – som for Frankrig, skriver han, er, hvad Frans af Assisi er for Italien (et andet sted har han dog erstattet Frans med Katerina). I Jørgensens efterladte papirer findes forarbejder og et påbegyndt manuskript om Jeanne d'Arc til en planlagt bog, som aldrig blev realiseret.¹¹

Denne dobbelte dragning mellem Italien og Frankrig afspejler i virkeligheden et typisk træk ved hans splittede natur, som livet igennem skar midt ned gennem hans eksistentielle tilværelse og voldte ham mange bryderier og samvittighedskvaler. Det var med hans ofte citerede ord af Goethe, om de "zwei

Seelen", de to kræfter, som sled i ham. Assisi med sin franciscanske atmosfære af spiritualitet og fattige enkelhed var i virkeligheden mest i overensstemmelse med hans natur og indre religiøse trang. Den simple italienske bolig med de kalke- de vægge, stengulvet og de grønmalede skodder, som mest af alt mindede om en klostercelle, og angelusklokkernes ringen befandt han sig bedst ved,¹² hvorimod Paris med sin dekadente og moderne hektiske elegance og kultur kun i nogen grad syntes at imødekomme hans behov – "en graa By ... fuld af Stank og Støj", hvor skarn flyder i Seinen, skriver han under sit første besøg i byen i 1909. I Paris fandt han sig en dag under et selskab pludselig i samtale om "il poverello" [den fattige = Frans af Assisi] med en "dekolleteret og diamantlynende" dame. Det forekom ham absurd og ville aldrig have hændt ham i Assisi. Han nærrede stærke forbehold overfor mange af den moderne verdens forstyrrende elementer. Et sted beskriver han Paris med disse ord: "Ingen By i Verden – det skulde da være Rom – rummer saa store Modsætninger som Paris."¹³ Hermed hentyder han til byen som en både åndelig og kulturel metropol, hvad han også flere steder i sine bøger bringer adskillige vidnesbyrd om, men også med tendenser og muligheder, som han ikke fandt i Rom og især ikke i Assisi, hvor hans omgangskreds bestod af byens gejstlighed, fattige franciskanere og jævne arbejdende borgere og naturligvis af de mange besøgende, kendte som ukendte, bekendte og fremmede, som søgte ham under deres besøg i byen. I Paris derimod havde han flere venner, med hvem han kunne udveksle tanker

og ideer, som kunne nære hans intellekt, "for en Franskmand staar Intelligensen over alt", skriver han et sted.¹⁴ Assisis kirkeliv og umiddelbare religiøse folkelighed, kunst og arkitektur faldt i tråd med hans religiøse og etiske krav til oprindelighed, hvor han i Paris (Frankrig) mødte en ånd og kultur, som i højere grad var præget af den verdslige kunst og historie. Dagbøgerne viser endvidere, at vel overværede han af og til messen i Notre Dame, men han kom oftest i Saint Sulpice, måske fordi den havde været kirken i Huysmans' religiøse omvendelse og bl.a. derved den egentlige metafor for *Taarnet*, hans ungdoms litterære bedrift under det litterære og åndelige opgør hjemme i København (se klummen på s. 2).

Johannes Jørgensens betydelige litterære indsigt afspejles i hans private bogsam-

ling, ikke mindst i hans erindringer, der rummer et væld af navne. Men den giver ikke nødvendigvis et klart og fuldgældigt billede af, hvad der rørte sig i hans eget indre univers, for hans appetit på viden rakte langt ud over hans egen bekendelse. Den skal man især søge svaret på i dagbøgerne, for det lå i hans eksistentielle vilkår. Der var som tidligere nævnt en dragning mod tysk romantik og mod fransk kultur og litteratur, som allerede manifesterede sig i *Taarnets* fundament. Den tyske dragning fik i 1915 ved udgivelsen af bogen *Klokke Roland* et grundskud, som i virkeligheden aldrig igen blev helet. Tværtimod opponerede han kraftigt mod den voksende nationalisme i mellemkrigsårene, som ikke mindst i Tyskland fik bizarre og skæbnesvangre følger. Som kontrast hertil fremhævede han fransk humanisme og mellemfolkelig forståelse.

Saint Sulpice i Paris med de berømte asymmetriske tårne.



I hans ungdoms opgør med naturalismen kom bl.a. tre franske digtere, Charles Baudelaire, Paul Verlaine og Stéphane Mallarmé, til at øve stor indflydelse på ham, men i tiden op til hans konversion til den katolske kirke i 1896 fik yderligere tre franske katolske digtere, Leon Bloy og Ernest Hello efterfulgt af J.-K. Huysmans, en større indflydelse på hans åndelige søgen. Under påvirkning af de franske digtere af katolsk observans introducerede Jørgensen symbolismen i dansk litteratur med tidsskriftet *Taarnet* som talerør. Men allerede i 1896 distancerede han sig i sin lille bog *Livsløgn og livssandhed* fra symbolismen ved at karakterisere den som "noget ubestemmeligt".¹⁵

Hans "franske" bøger er kulturhistoriske og religiøse odysseer gennem det franske kulturelle og religiøse landskab og et væld af navne på kunstnere – foruden de netop nævnte forfattere og malere – fremmales med stor indlevelse: Charles Péguy, Francis Jammes, Paul Sabatier, Frédéric Mistral, Louis le Cardonnel, Paul Claudel, Paul Bourget, Germain Nouveau, Maurice Denis, Paul Cézanne og Pierre Loti, hvoraf nogle af dem var eller blev hans personlige venner. Indflydelsen fra disse repræsentanter for fransk åndsliv og katolsk tænkning giver Jørgensen selv overbevisende udtryk for i sine erindringer, hvorimod indflydelsen fra italiensk litteratur var mere sporadisk; d'Annunzio nævnes og ikke kun for det positive, og Giovanni Pascoli¹⁶ var under påvirkning af Anita Reineri – Mazzini og Carduzzi (Ode til Satan), som man talte om ved "det unge Italiens Kafémarmorbord" – stod ham fjernere, om end han oversatte nogle af Carduzzis digte.¹⁷ I virkeligheden kan



Andrée Carof og Johannes Jørgensen fotografere-
ret ved hans hjem i Assisi i midten af 1920'erne.

kredsen vel indsnævres til blot at nævne Giovanni Papini, Virgil og Dante!

Ved en geografisk opdeling af Jørgensens bøger får Italien ganske vist størsteparten med 14 titler, men efter Sienatiden og især efter, at Andrée Carof fik indflydelse på hans tilværelse, kom fransk kultur i højere grad til at præge hans forfatter-
skab med tre udgivelser – *Af Oliventræets Frugt* (1925), *Fra det ukendte Frankrig* (1930) og *Charles de Foucauld* (1934). Desuden karakteriserer han med rette bogen *I det yderste Belgien* som en delvis fransk bog. I forordet til den første skriver

han: "Nærværende Bog er tænkt som den Første af flere, et Led i en Skildring af det Frankrig, som ikke er Paris. Maaske følger der ad Aare en Bog om *Bretagne*, en anden om *Elsas*, en tredje om *Bourgogne*." De kom aldrig. I stedet kom bogen om Charles de Foucauld, som han tilegnede mindet om Andrée Carof, der var død året før. Et mindre mindeskrift over hende med en personlig beretning om hendes sygdom og død blev skrevet på fransk og kun udsendt til nærmeste venner og bekendte.

Hans "italienske" bøger behandler en række italienske helgenskikkelser og kan

Bryllupsbillede af Helene og Johannes Jørgensen i Salzburg den 2. september 1937.



derfor ikke henregnes under kulturguider, som de to første af de "franske" bøger. Undtaget er måske de to mindre bøger, *Bag alle de blaa Bjerge* (1913) og *Italiensk* (1932) med en samling skitser og erindringsglimt. Det er tilbageskuende erindringsglimt, der ikke kan sammenlignes med de franske bøger, hvor han graver dybt i fransk kulturhistorie.

Hvorfor valgte Johannes Jørgensen at slå sig ned i Assisi, når hjertet ofte syntes knyttet til Paris? Dagbøgerne giver ikke noget entydigt svar. Han befandt sig godt i begge byer og længtes typisk efter den anden, når han befandt sig i den ene. Når valget faldt på Assisi som permanent opholdssted, skyldtes det utvivlsomt Andrée Carofs påvirkning og naturligvis kærligheden til den hellige Frans.

Den antiklerikale franske politik var Johannes Jørgensen naturligvis imod, men i kølvandet på den første verdenskrig skete der en religiøs opblomstring blandt franske intellektuelle. I kapitlet "Vaabnene kalder" i bogen *I det yderste Belgien* har han en gennemgang af denne bevægelse, som han netop tilskriver en reaktion på den officielle politik.¹⁸ I Siena havde hans omgangskreds mest bestået af religiøst indifferente unge kunstnere, men i Italien levede kirken dog ikke som i Frankrig på tålt ophold. Desuden var den hellige Frans så at sige en levende realitet i Assisi, som han daglig kunne suge åndelig næring af.

Bogen om Charles de Foucauld blev Jørgensens sidste "franske" bog. Året efter Andrées død traf han i Salzburg den unge, østrigske kvinde Helene Klein, og da hans

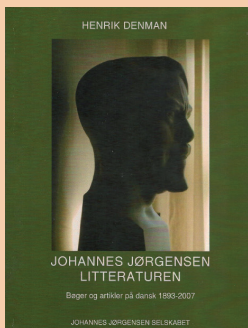
fraskilte kone Amalie dør i 1935, stod han katolsk set frit for at indgå i nyt ægteskab. 2. september 1937 giftede han sig i Salzburg med Helene, eller Elena, som han med den italienske navneform siden konsekvent kaldte og omtalte hende i sine dagbøger. I 1938 udgav han bogen *Omkring Axen Assisi-Salzburg*, tilegnet "Fyrstbispen af Salzburg Dr. Sigismund Waitz", der havde viet dem og markerede derved, at nu var "aksen" flyttet fra Paris til Salzburg. 700 år før havde franciskanneren Jacopone da Todi bittert erklæret, da hans orden efter Frans' død var blevet påvirket af "ånden fra Paris" og derved havde ændret karakter fra de fattige barfodsbrødre til en orden af lærde teologer, at "Paris du har ødelagt Assisi."¹⁹ Det var den oprindelige franciskanske praksis, Jacopone savnede. Paris repræsenterede en verden så anderledes end den, som med Frans var udgået fra Assisi. I virkeligheden søgte Johannes Jørgensen selv denne verden, og forskellen mellem de to byer havde sikkert ikke ændret sig i mellemtiden.

Johannes Jørgensens tid blev nu ofret mere på klassisk italiensk kultur for, som han formulerede det: "Thi det sande Italien, det dybeste Italien, det, som bærer alt andet, er det Italien, der var Virgils ... og nu er Mussolinis."²⁰ Tilføjelsen rummer en lidt bittersød konstatering. Det moderne Italien bekom ham ikke vel, og il Duces tiltagende tendenser gjorde ikke sagen bedre. Men livet for fødderne af den hellige Frans med næsten daglig messe ved helgenens grav gav ham en sjælero, han higede efter. Mange år før havde han skrevet nærmest som en besværgelse: "Jeg maatte til Assisi – derfor kom jeg

der"²¹ for ligesom at lægge en skæbnebestemt vinkel ind i forløbet. Nogle år senere omformulerer han det ved at citere et fransk ordsprog der lyder: "Les âmes cherchent leur niveau – man kommer derhen, hvor man hører hjemme."²²

Noter

- 1 Lars Handesten: *Kristeligt Dagblad* 2.10.2021.
- 2 *Charles de Foucauld*, 1934, s. 45.
- 3 *Orion over Assisi*, s. 72.
- 4 *Den hellige Frans af Assisi*, 1907, s. 24.
- 5 W. Glyn Jones: *Han blev aldrig italiener*. 2008.
- 6 *Mit Livs Legende*, bd. VII, 1928 s. 135 og 140.
- 7 *Dagbog* 212, 26. og 28. juni 1909.
- 8 *I det yderste Belgien*, 1916, s. 52.
- 9 *Indtryk og Stemninger*, 1911, s. 229.
- 10 *Breve fra Assisi*, 1924, s. 102-109.
- 11 Se NYHEDSBREV 2012 nr. 1.
- 12 *Breve fra Assisi*, 1924, s. 17.
- 13 *Indtryk og Stemninger*. 1911, s. 129.
- 14 *I det yderste Belgien*, 1916, s. 27.
- 15 *Livsløgn og Livssandhed*, s. 39.
- 16 Johannes Jørgensen gendigtede i 1924 Giovanni Pascolis *Paolo Uccello* under titlen *Paul Fugl fra Firenze*.
- 17 *Fremmed Frugt* 1945, s. 20-22.
- 18 *I det yderste Belgien*, 1916, s. 30 ff.
- 19 *Den hellige Frans af Assisi*, 1907, s. 193 ff.
- 20 *Omkring Axen Assisi-Salzburg*, 1938, s. 50.
- 21 *Vælskland*, 1917, s. 59.
- 22 *Breve fra Assisi*, 1934, s. 137.



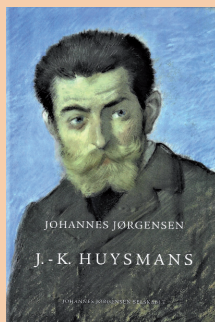
90 kr.
(175 kr.)

190 kr.
(250 kr.)

Tilbudspriser på Selskabets bøger



25 kr.
(40 kr.)



120 kr.
(160 kr.)

Bestilles på: stigholsting@gmail.com eller på tlf. 21290408. Ved forsendelse tillægges porto.

Ved årets ordinære generalforsamling blev intet ændret ved bestyrelsens sammensætning, ligesom man vedtog et uændret medlemskontingent. Regnskab og formandsberetning er lagt på selskabets hjemmeside.

Indlagt indbetalingskort til fornyelse af medlemskabet af Johannes Jørgensen Selskabet for 2022.
Husk at skrive afsender på indbetalingen uanset om man benytter vedlagte kort eller indbetaler via netbank.

**Johannes Jørgensen Selskabets bestyrelse ønsker
selskabets medlemmer og deres familier
en glædelig jul og et godt nytår
og takker for støtte i det forgangne år.**